

Οι διαχρονικές διαδρομές του παιδικού παιχνιδιού στην Ελλάδα και η σφραγίδα ιστορικών κατασκευαστών όπως ο Ανανιάδης, η Λύρα και η ΕΛΒΙΠ

Τα τσίγκινα και τα πλαστικά

**ΚΛΕΙΩ ΓΚΟΥΓΚΟΥΛΗ,
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ
(ΕΠΙΜ.)**

Το ελληνικό παιχνίδι.

Διαδρομές στην ιστορία του

Εκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τραπέζης και του Ελληνικού Λογοτεχνικού και Ιστορικού Αρχείου, 2008, σελ. 357, τιμή 65 ευρώ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗ

Ηταν μια εποχή, εκεί γύρω στο '50 με '60, όπου τα παιχνίδια κατασκευάζονταν με χρώματα έντονα, με ζωηρές τοιχογραφίες και άφηναν τη φαντασία να καλπάζει σε κόσμους πρωτοφανέρωτους και ονειρικούς. Ήταν η εποχή των παιδικών μας χρόνων και μέσα στην έξαψη εκείνης της ηλικίας, τα παιχνίδια που πήραμε ένα ξημέρωμα Πρωτοχρονιάς από τα χέρια ενός αόρατου Αϊ-Βασίλη δεν τα ξεχάσαμε ποτέ. Και ποιος μεγάλος ξεχάσε όμως ποτέ την εποχή εκείνη της αθωότητας και τους συντρόφους με τους οποίους την έζησε; Το πλούσιο εικονογραφημένο βιβλίο του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τραπέζης και του ΕΛΙΑ αποτελεί σημαντική συνεισφορά στη μελέτη του παιδικού παιχνιδιού στην Ελλάδα από την αρχαιότητα ως τις ημέρες μας σχεδόν, εστιάζοντας σε θέματα γενικού ενδιαφέροντος αλλά και ειδικά σε τέτοια που μπορούν να ενδιαφέρουν έναν συλλέκτη. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα άρθρα των Ηλία Αναγνωστάκη, Άννας Λαμπροπούλου «Το άθυρμα στο Βυζάντιο», Μαρίας Αργυριάδη «Τα ελληνικά εμπορικά παιχνίδια κατά τον 20ό αιώνα, από την οικοτεχνία στη βιομηχανική παραγωγή», Βίκης Πάτσιου «Η μνήμη της αυτοβιογραφίας και η εμπειρία του παιχνιδιού», Χρήστου Μπουλώτη «Αρχίζει να γερνάει κανείς απ' τη στιγμή που σταματάει να παίζει». Από τους πεσσούς της Θήβας και τις πύλινες αρθρωτές πλαγγόνες κορινθιακού τύπου ως τα πανηγυριώτικα (πύλινα, χάρτινα, υφασμάτινα, γύψινα, ξύλινα) παιχνίδια του 1950, τα τσίγκινα κουρδιστά του Ανανιάδη ή τα πλαστικά της ΕΛΒΙΠ και τις πιο πρόσφατες λαμπάδες με την Μπάρμπι, έχει κυλήσει πολύ νερό στα γούστα και στον τρόπο παιχνιδιού των παιδιών. Ωστόσο ο σκοπός κάθε παιχνιδιού μένει ο ίδιος εδώ και 2.500 χρόνια: η διασκέδαση, το ξέδομα, η ξεκούραση του παιδιού. Ειδικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η «ηρωική εποχή» του σύγχρονου ελληνικού παιχνιδιού, που τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια η διανομή του ήταν στα χέρια πλανόδιων εμπόρων – με τον καιρό παραχώρησαν

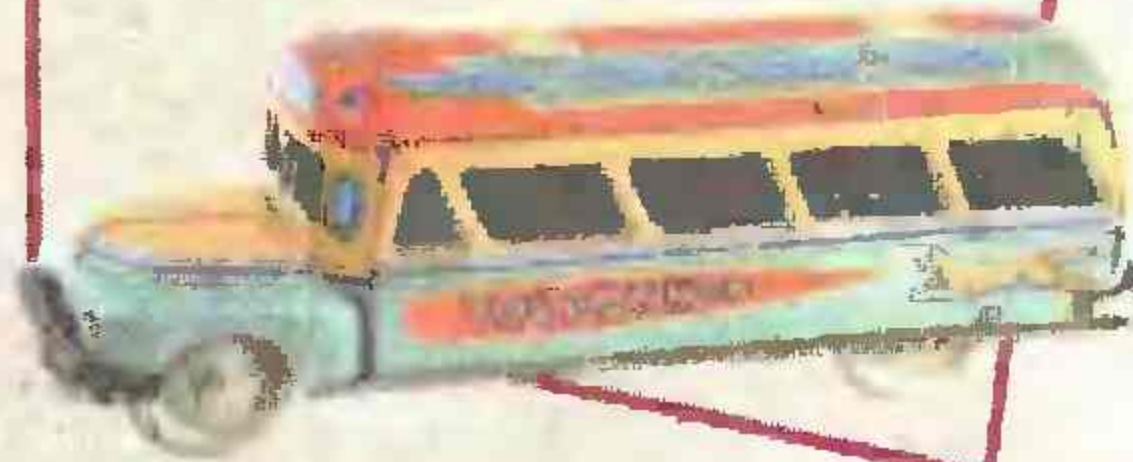
Κλόουν σε δίτροχο αμαξίδιο που το σέρνει γάιδυρας, της εταιρείας Ηθο, δεκαετία του 1950 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

Συρόμενος καουμπόης καβάλα σε άλογο, της εταιρείας ΕΛΒΙΠ, δεκαετία του 1950 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

Λεωφορείο του Ανανία Ανανιάδη, δεκαετία του 1950 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

Τσίγκινη βέσπα της εταιρείας ΕΛΒΙΠ, δεκαετία του 1950 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

Μοτοσυκλέτα του Ανανία Ανανιάδη, δεκαετία του 1950 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

Οδοστρωτήρας της εταιρείας ΕΛΒΙΠ, δεκαετία του 1950 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

Πυροσβεστική του Ανανία Ανανιάδη, δεκαετία του 1950 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

Αεροπλάνο της εταιρείας Λύρα, 1960 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

Ελικόπτερο του Ανανία Ανανιάδη, δεκαετία του 1950 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

Τσίγκινο παιχνίδι της περιόδου 1950-1960 (Συλλογή Μάνου Χαριπάτου)

τη θέση τους σε μεγάλα καταστήματα της Αθήνας, όπως εκείνα των Αφών Λαμπροπούλου στα Χαυτεία, του Τσοκά στην οδό Αιόλου, του Χρυσικόπουλου, του Δραγώνα, των Μπινιαΐδη - Καστρινακή (η πασίγνωστη Πανελληνίου Αγορά) και της Μαρίας Σταυροπούλου.

Από τους πολλούς κατασκευαστές που δραστηριοποιήθηκαν στην εγχώρια αγορά του παιχνιδιού ξεχωρίζουν ο Ανανίας Ανανιάδης με το πρώτο παιχνίδι του που ήταν μια κούκλα-κουδουνίστρα από πεπεσμένο χαρτί, η Σκονουχή Καροπούλου-Κουίν η οποία έντυνε τις κούκλες της σαν μαρκσιές, ο Ιωάννης Κεχαγιάς ο οποίος έφερε για τις κούκλες του γυάλινα μάτια από τη Γερμανία, οι Δημήτρης Κολλάρης και Επαμεινώνας Μπελεγγράτης της ΕΛΒΙΠ τα παιχνίδια των οποίων συνδύαζαν πλαστικό και τσίγκο – από τα πιο δημοφιλή ήταν: Οι μοζέρ, Η κοκορομαχία, Η τρομπέτα, Το λούνα παρκ και Ο Πλούτο, το σκυλάκι του Ντίσνεϊ, που οι αμερικανοί δικηγόροι της εταιρείας μπλοκάρισαν την κυκλοφορία του λόγω δικαιωμάτων. Επίσης ο Γιώργος Λεδάκης της Ατθίδος ο οποίος αρχικά σχεδίαζε τα παιχνίδια του και τα ζωγράφιζε ο ίδιος. Και ακόμη ο Μάρκος Λύρας της εταιρείας Lyra με σήμα κατατεθέν ένα γρανάζι, ο Γιώργος Μουστάκας της Ρυτοplast ο οποίος ειδικευόταν σε καψούλια, μπάλες, κούκλες, πιστόλια, τάκα τάκα, βάρκες, κουβαδάκια, οι Χρήστος και Ευάγγελος Παπαευαγγέλου της Fiπο οι οποίοι αντέγραφαν με μικρές παραλλαγές εισαγόμενα παιχνίδια και την περίοδο 1960-1962 έβγαλαν το πολύ δημοφιλές λούτρινο κουρδιστό κουνελάκι και το «Τρένο το Β» που έσπασε τα ταμεία, ο Γεράσιμος Πρίφτης με το συρόμενο αστυνομικό αυτοκινητάκι του της ΕΣΑ, ο Ανέστης Ρωμαίοπουλος της Romeo με το κινούμενο αλογάκι του από πεπεσμένο χαρτί, οι Αθαν. Μαγγιώρος και Εμμ. Ρουσσόπουλος με τα επιτραπέζια, τις κούκλες, τα κουκλόσπιτια, τα ποδήλατα και τα αποκριάτικα. Μια αληθινή εποποιία που δεν έχει τίποτε να ζηλέψει από άλλους τομείς όπου το ελληνικό εμπορικό δαιμόνιο «ξεσπάθωσε» μετά τον πόλεμο, με σκοπό να καλύψει τις κοινωνικές ανάγκες, αποκομίζοντας, όπως ήταν φυσικό, ένα διόλου ευκαταφρόνητο κέρδος.